

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadókivételben átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Fegyedőre — 4 c
 Helyben házas hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Fegyedőre — 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Fegyedőre — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 Szombat utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczka-utca 2.

A szerkesztőség káriratok visszaküldésénél
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Működésének és hirdetéseknek a
 kiadóhivatalban intézendők.

Helyes minden áron 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 4.

Az aldeutschok.

A kinek a háza ég, annak a torka
 lármáz legjobban.

Nemrég valami *Hasse* nevű ur vagy
 nem ur mérges patogatások közepett a
 német birodalmi gyűlésen egyenesen Ma-
 gyarország ellen izgattá a közvéleményt,
 úgy hogy maga a birodalmi kancellár
 jónak látta a heves szavakat egy kis
 hideg vízzel leönteni. Az volt *Hasse* pat-
 togásaiban a haragos szikra, hogy a ma-
 gyarok zsarnoki módon elnyomják a
 németeket.

Ha ez a rágalom igaz volna, akkor
 is csak az I. Lipót, II. József alatt és
 1849 után kapott súlyos kölcsönt fizetők
 vissza apró kis részletekben s az all-
 deutsch *Hassénak* semmi oka sem volna
 panasza. *Hodie mihi, cras tibi.* Az azon-
 ban egyenesen neveltségessé teszi *Hasse*
 mérgeskedését, hogy ő az aldeutsche-
 szövetségnek tagja, melynek célja: tüzzel-
 vassal németesíteni. Nekünk persze más
 sem maradna, mint aldeutsche-csá lenni
 vagy visszamenni Ázsiába.

Ez a legkevésbé, a mit az aldeutscheok
 a magyaroktól követelnek.

Hangay Oktáv dr., a kitűnő kolozs-
 vári tanár erre a veszedelmes szövetségre
 mutat rá legújabb füzetében, melyből a
 napokban lapunk élén hoztunk szemel-
 vényt.

Mindössze 13 éves multra, de máris
 szép sikerekre tekinthet vissza ez az

egyesület. Csodálatosan ért ahhoz, hogyan
 kell a nyirkos, sötét lyukakban a bolond-
 gombát megérelni.

Megtudjuk *Hangay* röpiratából, hogy
 a nagynémeteknek a német birodalom
 mai határai szűkek. Be akarják kebelezní
 Németországba Magyarországot, Ausztriát,
 Németalföldet, Belgiumot, Luxemburgot,
 német Svájcot és — risum teneatis! —
 Franciaországból egy jó darabot. Az el-
 sőket azért, mert ott németek is *laktak*,
 a francia területet azért, mert ott ger-
 mánok is *laktak*. Persze bölcsen óvakod-
 nak ezt az elvet önmagukra alkalmazni,
 mert hiszen akkor Berlinből szláv várost
 és Poroszországból keleti részéből szláv bi-
 rodalmat kellene csinálni.

Csodálatos bolondgomba — és mégis
 vannak elegen, akik beveszik. Az All-
 deutscher Verband mesterien ért ahhoz,
 hogyan terjessze hóbortos eszméit. Egy-
 leteket szervez az egész világon, a hol
 csak németek élnek. Van a szövetségnek
 fiókja Oroszországban és Argentínában,
 Venezuelában és Japánban épp úgy, mint
 Észak-Amerikában és Ausztráliában. Eze-
 ket az országokat persze még egyelőre
 nem akarják meghódítani, itt hát a fiók-
 kokban semmi robbanó anyag sincs.
 Komolyabb jelenség azonban, hogy
 Ausztriában veszélyesen szaporodnak a
 fiókok és még komolyabb, hogy a bolond-
 gomba-szövetkezetnek már nálunk is van
 néhány armer *Reisendere*: Brassó és
 Nagyszeben az aldeutsche hóbortoknak
 ékes melegágyai.

Szebenből és Brassóból sűrűn men-
 nek az aldeutsche testvérekhez, Magyar-

ország elméleti felrobbantóihoz a lelkes
 követek, s lelkes táviratok. S ezek ellen
 a hazaárulók ellen még mindig nem tett
 erélyes lépést senki.

Felhasználják az aldeutscheok az iro-
 dalmat is: évente sok ezer könyvet kül-
 denek szét a külföldi németlakta vidékekre
 és elősegítik a pángermán lapok alapítá-
 sát. Persze ezek a lapok telve vannak
 hazug rágalomokkal. *Hangay* csak a szö-
 vetség hivatalos lapjának néhány évfolya-
 mából és csak a magyarokra vonatkozó
 cikkekből idéz egy-két sort; megdöbbentő
 leleményesség a legszemszedettebb ha-
 zugságok és rágalomok kitalálásában!

Nem megvetendő hóbort a Los von
 Rom-féle mozgalom sem, mely a protes-
 tantizmus által akarja a németeket egye-
 síteni; ennek csak méltó diszkoronája az
 ősgermán mozgalom, mely *Odin* tisztele-
 tét akarja visszaállítani a többi germán
 istenekkel, istenasszonyokkal és istenkis-
 asszo yokkal együtt. Ezek az ősgermá-
 nok az időt Kr. e. 113-tól a nagy ger-
 mán győzelemtől számítják, s a hónapok-
 kat ősgermán nevekkel látták el.

Es ilyen hóbortok daczára az all-
 deutsch-szövetség mégis legalább otthon
 tényezővé nőtte ki magát. Gyűlésüket
 üdvözli a birodalmi kancellár, s kíván-
 ságaik értelmében folyik a dánok, fran-
 cziák és főleg a boldogtalan lengyelek
 erőszakos, jogot és kíméletet nem ismerő
 elnémetesítése.

Nem árt nekünk erre a szövetségre
 fordítani figyelmünket s épp azért hálával
 tartozunk *Hangay* Oktávnak. Nem mintha
 bármilyen okunk volna félni akár a hazafiatlan

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Virágvasárnap.

»Hosanna! Üdv az eszmének
 Mit az Istenember hirdet.
 Magasztalón szólt az ének, —
 S a hála? Utjára hintet
 Palmaágat, — virágokat; —
 Drága kelmét rak elébe
 S eltakar minden port, sarat, —
 Hogy az... Eszmét... szenny ne érje.

Tizenkilenc század telt el, —
 S áldó fényvel egyre uralg
 Krisztus, — a szent, dicső elvvel; —
 Mely dicséri Őt, — mint Urat. —
 Lángszavakkal Ő vési fel;
 »Felebarát minden ember!
 Vonzó példát ad éltivel
 S szeretetből halált szenved. —

Óh! magasztos, dicső eszme,
 Maradj örök tulajdonunk. —
 Egymást testvérként szeretve
 Krisztus szerint éljünk! Honunk
 Egén a nap csak úgy ragyog
 Fénypom: ában, ha a kereszt
 Lesz jelszavunk, mert: »En vagyok
 Az élet« mond Ő, — »s ezt keress!»

Szeretet és testvériség
 Elve mellé harmadiknak
 Hirdetted, hogy egyenlőség
 Legyen célja vágyainknak!
 Örök idők jelszava lett
 Ez a három isteni szó.
 Amíg a világ világ lesz
 Tisztelünk, Szent Szabadító.

Kovács János.

A findzsa.

Irtá: Alphonse Delatoire.

— Hát csakugyan nem iszik teát, uram?
 — Csakugyan nem iszom.
 — Pedig jó. Elhíheti nekem. Magam for-
 rázta le, ezzel a kezzel, amelyre ön annyi
 bizelőd bókot szokott mondani.
 — Itt nem a teáról van szó...
 — Hát miről?
 — Megmondjam önnek az igazat? De...
 az olyan nevet-éges.
 — Akkor annál inkább. Hát miről van szó?
 — A findzsáról.
 — A findzsáról? Nem tetszik önnek?
 Száz porcellán, uram. Szakértők vannak el-
 ragadva tőle. De ha kívánja, mást adatok
 helyette.
 — H-gyj, kérem, nagyságos asszonyom.
 Eppenséggel nem tartozik a dologra, hogy a
 csésze m-iszeni, vagy sevest porcellánból

Kitűnő saját termésű borok

141

kaphatók lakásomon üvegezten a következő áron:

	1 liter	07 liter	05 liter
	frt	kr.	frt
1. Uj (palaczk nélkül) — —	32	kr.	—
2. Ó, asztali, n.-várad, fehér	40	—	—
Finom fajborok:			
(palaczkkal)			
3. Kadarka, vörösb, ménesi	1	90	65
4. Cabernet, vörösb	1	10	70
5. Sauvignon, fehér csemegebor	1	20	75
6. Ménesi aszú, vörös	—	—	2 50

Hogy finom *fajboraim* a n. é. közönség részére könnyebben
 hozzáférhetőek legyenek, a 3., 4., 5., 6-os számú fajokból 7-10 és 5-10
 literes üvegekben *Ij. POPPER JÓZSEF* ur kereskedésében
 bizományi raktárt tartok, a hol is a jelzett boraim ugyanazon ár-
 ban kaphatók, mint nálam.

10 üvegen felüli megrendelést házhoz is szállítok.
 Saját termésű törköly-palinka és cognacomat is áruba bocsátom

Molnár Lajos

Schlauch-tér 18. sz.

Telefonszám: 640.

szászoktól, akár többi hazafias németjeinktől. Nem félni, hanem tanulni kell tőlük, hogyan bánjunk mi is a magunk igazán veszélyes és igazán hazafiatlan ellenségeinkkel, s hogyan védjük meg szertehulló, külföldre szakadt véreinket?

Tiltakozó küldöttségek a katonai javaslatok ellen.

Tömegesen sorakoznak egymásután a katonai javaslatok ellen tiltakozó küldöttségek. Tegnap a *karczagi* kerület 400 tagu küldöttségét *Madarász* József vezette a ház elnöke elé. *Csávolszky* Lajos vezetésével jöttek a *szabadszállásai* 250-en. Az alsó-dabasi kerület 27 községének 600 küldöttjét *Kossuth* Ferencz vezette.

A délelőtti folyamán egymás után jöttek még a *tisza-lökki* 300 tagu küldöttség Papp Zoltán vezetésével és a *gyöngyösi* 150 tagu küldöttség *Malatinszky* György vezetésével. Végül *Török-Bálint* néppárti küldöttségét *Rakovszky* István vezette. Mindannyian átnyújtották a tiltakozó feliratukat, *Apponyi* Albert gróf külön-külön válaszolt a küldöttségek vezetőinek.

A tolyosóról.

Ilyenkor, mikor mozgalmas a politikai élet — érdekes a parlamenti folyosó élete is.

Egyik csoporthoz — a *Bárfy* árusokhoz — például így szólt a minap *Münnich* Aurél:

— Résen legyetek fiuk, nagy dolgok készülnek . . .

De nem folytathatta. *Feilitzsch* Artur báró lépett a csoporthoz:

— Oszlojatok, mert igazán feltűnővé válnak ezek a konventikumok.

Egy szempillantás alatt szerterebbentek *Bárfy* hívei és többen *Eötvös* hallgatóinak a sorába állottak, ahol kedélyesen anekdotáznak és pipafüst mellett politizálnak.

Balra ettől a csoporttól, ahol *Eötvös* elmondja, hogy milyen ötletből emelték először a civillistát, aztán meg hogy juthat az ember az udvari bálon jó falatokhoz, meg valódi burgundi borhoz és mivel hatott Deák Ferencz odafönt az udvarnál, meg aztán, hogy készült a buda-

vári palota trónusának a hermelinje, a »Nemzeti Kaszinó« verődött össze.

Ott vannak az *Andrássy* négyen, a fiatal *Apponyi* meg *Csekonicz* gróf, *Semsey* László, *Batthyány* Lajos és még több ilyen historiai név viselője. Egy idő óta elszigetelten állanak a nagy liberális táborban. Még bent a teremben is összebujnak szemben az előző emelvényvel *Zselénszky* Róbert gróf helyének vidékén.

Szimpotoma ez, a mely mindig a kormányválság előtt jelentkezik. A kaszinó csoportosul. Baj van és mindenki azt lesi, merre bilien a kaszinó, mert az uralkodik. Meglátjuk most is, a mikor a Széll-kabinetnek már csak napokat jósol a politikai kombináció.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 4.

Elnök az irományok előterjesztése során több beérkezett feliratot jelent be a katonai javaslatok ellen. (Helyeslés a szélsőbalon).

Dedovics György jegyző: Felolvassa az interpellációs könyvet. Eszerint interpellációkat jegyezték be: *Szalay* László, *Pap* Zoltán, *Várady* Ferencz, *Lengyel* Zoltán, *Nessi* Pál, *Okolicsányi* László és *Sturman* György.

Elnök: Az interpellációkra fél 1 órakor térünk át.

Biró Lajos a gazdasági bizottság előadója: Beterjeszti a gazdasági bizottság jelentését, hogy a Házban ideiglenesen alkalmazott illetve az elnök által kinevezett szolgálkat és tisztviselőket végelegesítsék.

Kubik Béla: Nem tartja helyesnek a jelentést. Kéri, hogy abban a fizetést is tüntessék ki.

Biró Lajos: Ugyanazok a fizetések vannak, mint az államhivatalnokoknak.

Kubik Béla: Azt sem ismerjük.

Biró Lajos: A többi a régi.

Gróf Apponyi Albert: A személyzettartást indokolja meg. Több szolgálati ügykör eddig is ellátatott, de csak díjnokok által. Amde az ügyek fontossága megkövetelte, hogy azokra rendszeres tisztviselők nevezessenek ki. Az összes költségvetés 24,000 korona. Ezeknek létesítése égető szükség. Kéri az előterjesztés elfogadását. (Helyeslés).

Elnök: Kérde a Házat, elfogadják-e az előterjesztést.

A Ház egyhangulag elfogadja.

Elnök: Következik a napirend: a katonai javaslat tárgyalása.

Rákosi Viktor.

Rákosi Viktor: Mikor megkezdődött a vita, vastag hóréteg fedte a budai hegyeket, be volt fagyva a Duna, most már itt a ki-kelet s a vita még mindig tart. A keresztény világ nagy ünnep előtt áll; a husvéti ünnep elött. És ezzel eszébe jut, hogy a nemzetnek hányszor volt már Golgotha útja, hányszor rak-tak sírja mellé szabadelvű római katonákat, de a nemzet mégis föltámadt mindig. Föl fog most is. (Zajos helyeslés a szélsőbalon).

Hiszen a mi politikánk az igazi dinasztikus politika. És mégis mindenféle dinasztikus politikát csinálnak, csak magyar dinasztikus politikát nem. Ha megfogadták volna *Savoyai* Eugen tanácsát, ma egy Nagymagyarország lenne a Habsburgok alatt, melynek határai a tengereknél kezdődnének. A 67-es kiegyezést nem Deák Ferencznek lehet köszönni, hanem a vesztett csaták, mint *Solferinó*, *Königgrätz* kényszerítették oda az osztrákokat. (Ugy van!) *Micsoda* óriási hipokrizis kell ahhoz, hogy Ausztriában nem merik hivatalosan proklamálni a német nyelvet és tőlünk megkövetelik azt. A mi törekvésünk az, hogy a trónt ne német zsoldosok állják körül, de odavaló nyilt szívű férfiak. A honvédelmi miniszternek észre kellene venni a napról-napra érkező küldöttségeket, kik munkától kérges kezeikkel jönnek fel. Bezzeg észrevették, mikor az egyházpolitika mellett liberális tüntetések voltak. Akkor *Beksics* azt írta: Mint a mennydörgés, hallatsz fel az ország kívánsága.

A puszkapor elég mesterséges, mégis kell egy szikra, hogy fellobbanjon. Azt mondják, hogy a szikrát mi lobbantottuk fel, nem mi, önök. De hát ha mesterséges, utánozzák önök is. Szeretnék látni egy olyan küldöttséget, mely feljön, hogy több ujonczot és több katonai terheket kérjen. De ha mégis akadna, akkor az az állomás, hol kiszállanak, nem lehet más, mint *Lipótmező*. (Zajos tetszés a szélsőbalon).

Csodálatos politika az, amit odaát üznek. A német birodalomnak hány gyarmata van, mégis hányszor megakad a szövetség tanácsban egy-egy flotta, vagy egyéb javaslat. Sokan a nagyhatalmi állást hangoztatják; helyes, de hol vannak nagyhatalmi sikereink? Ezért a nagyhatalmi politikáért egyetlen *Molinári* baka csontjának épségét sem adja oda. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Mennyi dolog áll előttünk, mit idehaza meg kellene csinálnunk, ott a székeklykérdés, az alföld csatorná-

van-e, hogy régi-e, vagy új, drága-e, vagy olcsó . . . hogy findzsa egyáltalában, amely csak . . .

— De most már kezdek igazán kíváncsi lenni. Honnan is eredhet az ön gyűlölete a findzsák ellen? Most hallok ilyesmit legelőször. Ez az idioszinkráziának egy egészen különös fajtája . . .

— En édes Istenem, hát okvetetlenül megkivánja, hogy gyógyjak? Pedig olyan jelentéktelennek tartom a dolgot, hogy jobb volna valami másról . . .

— Nem, nem. Tudni akarjuk és ön el kell hogy beszélje nekünk, miért idegenkedik a findzsáktól.

— Idegenkedés . . . ez nagyon győnge szó, nagyságos asszonyom. Gyűlöltöm, megvetem őket, nem tudok rájuk nézni. Elhatároztam, hogy amikor csak tehetem, bosszút állok rajtuk.

— Hallják? Hallják? Ez valami egészen rendkívüli. Beszéljen hát, hiszen egészen odavagyok a kíváncsiságtól.

— Ön tehát kérlelhetetlen?

— Kérlelhetetlen.

— Nos hát, akkor el kell a dolgot beszélnem. Mindenekelőtt azonban engedjenek meg nekem egy kérdést. Tudják kérem, hogy mi az a földmágnesség. Ha igen, annál jobb. Otven évvel ezelőtt bizonyára egyetlen asszonynak sem volt róla sejtelve. Elbeszélésem bevezetésében ugyanis szükségem van egy hasonlatra a fizikából. Önök tudják, hogy ha egy lágy vaslemezt dróttal bevonunk és rajta elektromos áramot

átvezetünk, a vas mágnesség alakul át és vonzóerejét mindaddig megtartja, míg az áram meg nem szakad. Ezen az elven alapulnak a telegrafdrótok és . . . némely szivek, ugy férfi, mint női szivek. Nem tudják, hova akarok kilyukadni? Majd rög ön világosabb leszek. Ugy ahogy vannak indukciós áramok, szintugy vannak indukciós érzelmek, vagyis vannak szivek, amelyek addig szeretnek, amíg egy más érzéstől, mintegy elektromos áramtól, bevonva érzik magukat. Ugy ahogy a vas elveszti magnetikus erejét, ugy a szivekből is kivész a szerelem; az megszűnik vonzani, ezek szeretni. Ha ez a törvény általános érvényű volna, minden szerelmes pár csak egy jól berendezett táviróállomás volna s a szerelem a szabályos, törvényszerű telegrammváltáshoz hasonlítana. Milyen kár, ugy-e nagyságos asszonyom, hogy a természet nem így teremtett bennünket!

Milyen nyugodt volna az életünk és mennyivel kevesebb szerelmi dráma volna a világon és nem volna annyi szerelmi bánattól kétségbeesett ember. Hogy miért beszélem én ezt el önnek? Nos hát azért, hogy megmagyarázzam, miért szűnt meg egyszerre szerelmem menyasszonyom iránt?

— Hogyan, önnek menyasszonya volt?

— Ime látja, hogy a fonál milyen gombolyaggá csavarodhatik fel. Persze, hogy volt menyasszonyom. Nem tartott ugyan sokáig, de ha a findzsa nem lett volna . . .

— Ah, végre ott vagyunk a findzsánál!

— Még nem, de rögtön. A menyasszony

fiatal özvegy volt, csinos, bájos, gazdag asszony. Volt még neki két szerbetűnő tulajdonsága, amelyek azonban csak addig voltak kedvesek, amíg kellemetlen oldaluk nem jut előtérbe. Szeszélyes volt és ingerült. Elhiszik-e, hogy a szeszélyeit megrendíthetetlen türelemmel viseltem el? Valósággal önféjt voltam a tőrlemben, őt is, magamat is ki akartam próbálni. Urnőmnek egyetlen pillantása elég volt arra, hogy bármire rávegyen. Nem volt áldozat, nem kísérlet, amelybe készségesen bele ne mentem volna, csakhogy tessék neki. Szerelmi históriámnak nem mondom el minden részletét, hogy annál hamarabb jussak el a végzetes csészéhez, amely bizonyára jobban érdekli önt, mint az én szívem gyötrelme. Vagy nem? Hiszen a kíváncsiság minden érzést elfojt, még a szánakozást is az asszonyok szívében.

— Csak semmi zárjel, kedves uram.

— Parancsára. Ugy éreztem tehát, hogy az én fiatal özvegyembe halálosan szerelm s vagyok. Kész lettem volna, mint egykor *Jákob* *Ráchel*ért, hét évig vizet hordani érte a kutból, juhokat, kecskéket és teheneket legeltetni, hogy szolgálatkészségem jutalmául őt elnyerjem. De minden csak úgy tetszett nekem.

Alapjában véve meguntam a szeszélyeit s magamban sokszor megvallottam, hogy terhemre van az egész dolog s ideje volt áttérni a felháborodásra. Ezt azonban nem lehetett egyhamar elérni. Urnőm zsarnok volt, nem tűrte az ellentmondást, föltétlen engedelmes-séget követelt. Az is kegy volt már, hogy az

zása etc. egy ötven éves program voltna itt és mindezek dacára ilyen javaslatokkal állanak elő. Szerencsétlen turisták vagyunk mi, kik mindig csak a sötét völgyekben mászkálunk és nem bírunk feljutni a kultura nap-sütötte ormaira. Pang a munka mindenütt, semmink sincs és mégis katonai terhekkel állanak elő. Csodálatos az, hogy nem létező ellenség elől páncélozzuk magunkat és a létező belső ellenségeink ellen fegyvertelenek vagyunk.

A tavalyi államköltségvetésben 4000 korona van felvéve a többletességre, míg a delegációnak százezreket szavaznak meg. Ezekből az látható, hogy a szánktól elvonjuk a falatot, csak hogy a katonaságnak legyen. Olyan ez, mint mikor egy család nem költ semmire, csak hogy legyen mit költeni a huszárönkéntes fiának. (Tetszés.)

Felolvassa Rooseveltnek, az Egyesült-Államok elnökének egy beszédét, mely a nemzeti sovénizmusról tanuskodik. Bejelenti az elnöknek, hogy most személyeskedni akar. A honvédelmi minisztertől a vita folyamán sok ötletet hallott, de argumentumot semmit. A miniszter megtette azt, mire az akadémia sem képes, hogy egy külön nyelvet talált fel: arme-ungarisch. Csak azt kéri, hogy ne legyen olyan önkényes a katonáival szemben, mint amilyen a magyar nyelvvel szemben. (Derűtlenség.)

A sajtóról meg úgy beszél, mint egy szuverén hatalom. Azt mondja, sőt számszerűen kifejezte magát, hogy annak 90%-a hazugság. Nem kételkedik benne. Mert hiszen a sajtó legnagyobb része kormányparti és a miniszterek dicséretéről szól. Hát természetesen, hogy hazugság. (Zajos derűtlenség, taps.) Mikor Fejérváry Temesvárt megválasztották, a Kossuth nő a házai mellett adták át a mandátumot, de a nótából kihagyták a Kossuth szót és Fejérváryt tették helyébe. Es csodálatos, hogy a miniszter azért nem indított vizsgálatot a Kossuth nótáért. De ugy látszik, a temesváriak jóslása beteljesült, mert Fejérvárynak is elfogyott a regementje. (Zajos derűtlenség.) Lehet, hogy mi csak vetünk most, mások aratnak. Annak a hadseregnek, melyet Heintzi szobra árnokában nevelnek, nem adnak katonát. Megtagadjuk az újonczot meg a katonát. A rosszul értesült királytól a jól értesült királyhoz állunk. Lehet, hogy mi holttestünkkel csak árkot töltünk, de majd felnő az a generáció, melyet most kardlapoznak és holttesteinket át kivívja a diadalmat. (Hosszas taps a szélsőbalon.) Nem fogadja el a javaslatot, hanem javaslatot ad be, hogy a hadsereg nyelve teljesen magyar legyen. (Taps.)

Ugron beszéde.

Ugron Gábor: A vita egy képet juttat eszébe. Mikor a római szenátorok hódoltak a győzelem istenasszonyának, abban a tanácskozási teremben, melyben annyi győzelmet szereztek. Az ő képviselőitársai is ilyen szenátoroknak tünnek fel előtte, midőn a magyar nemzeti hadsereget követelik. Ha a hanyatlás kezdő pillanatait keressük — hogy a nemzet nem a saját akaratát iktatja törvénybe, hanem más parancsát — ugy látjuk, hogy a jelen törvényjavaslat is teljesen idegen előtünk. A nemzet saját létérdekét legmagasabb intézőnek kell tekintise. De annak a hatalomnak, melyet a nemzet nimbussal vesz körül, nem szabad ellenkezésbe jöjjön a nemzet létérdekével. (Ugy van!) Ha a nemzet most a véderőkérdésnél olyan állást foglal el, mely nem tetszik a legfelsőbb körökben, az reánk nézve semmi behatással nincs. Míg a nemzet a maga törvényhozásiában nem nyilatkozott, addig a korona véleményét a vitába bevinni nem alkotmányos. (Zajos helyeslés.)

Széles alapon bizonyítja, hogy reánk nézve a német nyelv politikája veszélyes, de éppen olyan veszélyes a pánszláv politika is; azért kell hogy Magyarország önállósága és függetlensége, még Ausztria csorbításával is főnmaradjon. (Ugy van!)

Szól ezután a hadsereg nemzeti szelleméről. Ausztria hadseregében nincs nemzeti szellem. Mikor Napoleon hadseregében megcsapant a nemzeti szellem, a nemzeti szellemtől duzzadó szövetséges hadseregek megsemmisítették őt. Minden ország nemzeti hadsereget tart, csak egyetlen ország van, mely arra törekszik, hogy olyan hadsereget tartson fel, melyből a nemzeti gondolat ki van űzve, idegen tiszti karral rendelkezik s akad ily törvényhozás, mely ehhez segínyt nyújt. Idegen egyenruhát, idegen zászlót, idegen címert viselünk, ez szégyen, szabadnak mondjuk magunkat és szolgásgaban sanylódnunk. (Élénk helyeslés.)

Gabányi Miklós: Elég gazság!

Elnök: Mi volt ez? Nem hallottam!

Gabányi: Elég gazság!

Elnök: Ezért rendretasítom.

Ugron Gábor: Nem akarják a hadsereget magyarosítani, mert nekik dinasztikus hadsereg kell. Hadsereg kell arra, hogy úgy magyarízzák a nemzet alkotmányát, szabadságát, ahogy ők akarják, mert ha nem, ott van segítségül — a hadsereg. (Tetszés.) Ez egy praetoriánus hadsereg, melynek ellentétes felfogása van minden, ami polgári és hazafias, de az a sorsa is, ami a római császárok praetoriánus had-

seregére, mely minden nagy csatában vereséget szenvedett. (Tetszés a szélsőbalon.)

Az a kérdés, hadseregünk jó-e? Nem. Mert minden intézmény, melyben abszolútizmus uralkodik, rossz. Hogyan lehet egy hadsereget adminisztrálni, ahol egy hadtestben százezer ember van? Tűzsergünk hátra van, kísérleteznek, vitatkoznak, a modern technikáról vitáznak, mert forradalmi dolgot látnak bennük. 15 hadtestparancsnokaink közül 12 férfiorán tul van, értelmi felfogásra meggyöngyült. Nem felel meg ama nagy feladatoknak, melyre hivatva van. Nem a számát, a szellemét kell újra szervezni.

Szükséges, hogy a hadsereg birjon azokkal az intézményekkel, melyek nemzeti szellemét biztosítják. Olvassuk, olasz király, német császár mily hazafias büszkeséggel nyilatkoznak hadseregükről, akkor nekünk meg kell mutatnunk, hogy nem tőrünk a mi állami szuverenitásunk ellen a hadseregben rejülő eleven tiltakozást. (Taps a szélsőbalon.) El fog jönni a nagy háború. De mi-coda vakság, hogy Magyar országot nem tesz meg erősségé, hanem minden arzenált Bécsben összpontosítanak, holott ott van Komárom, mely egy vereség esetén kiváló erősség volna a visszavonuló hadsereg részére. (Ugy van!) Magyarország monarchikus állam. Magyar államférfiak feladata meggyőzni az uralkodót, hogy nemcsak a maga, hanem az uralkodó érdekében is kell fegyverkeznie. (Taps a szélsőbalon.) Mi az uralkodóháznak hívei vagyunk, de csak magyar uralkodó. (Tetszés.) Az osztrák nemzetiségeknek van hova néznie, ha elvesz a trón, de nekünk nincs. Mi a trónnal egymásra vagyunk utalva. Elment az idő, mikor a hadsereget a nép ellen fel lehet használni. Ha a király jó hadsereget akar, engedje, hogy legyen annak lelke, nemzeti ideálja. (Zajos tetszés, taps.) Határozati javaslatot ad be, hogy a hadtestparancsnokságnak szervezete olyan legyen, mely a nemzeti követelményeknek megfelel. (Hosszas taps, megújuló éljenzés.)

TAJEKOZTATO.

- Apr. 5. Közlegelő birtokosok közgyűlése d. e. 9 órakor a régi városházán.
 April 5. A tisz viselők Otthon-ának közgyűlése d. u. 4 órakor.
 April 5. A Sakk kör közgyűlése d. e. 11 órakor.
 April 6. A járvány bizottság ülése a városházán d. u. 5 órakor.
 April 6. Árlejtés az új városház butoraira d. u. 13 óra or.
 April 9. Városi közgyűlés.
 Apr. 18. Kath. Szabad Liceum zártnépeleje
 April 19. A biharmegyei nőegylet közgyűlése d. u. 4 órakor.

estéket nála tölthetem, aztán együtt teázunk az erkélyen, ahol jövendő boldogságunkról csevegünk.

— És a fiadza?

— Az a párjával ott állott naponkint az ablak mellett levő asztalkán ketőnk között. Följűk hajolva úgy turbékolunk, mint két galambocskát egy forrás mellett. A tea pedig, a mely hol édes volt, hol nem volt elég édes, mindig kihűlt a fiadzában, mert nem volt időnk arra, hogy megigyuk. Egy napon . . .

— Ah, végre!

— Egy napon aztán közénk állott a gonosz szellem.

— Tán kihagynók uram a gonosz szellemet a dologból, a gonosz szellemek nem szoktak tisztességesnek lenni.

— S jóvalom, nagyságos asszonyom, hogy nem mellőzhetem — mert ő volt az, aki azt sugalmazta özvegyemnek, hogy azt kívánja tőlem, igyam meg a teát, holott a megköstölésük összehuztam a számat. Valami sajátságos szappan- vagy pacsuli-illata volt s hozzá még hideg és keserű is volt. M g ma is elfog az

undor, ha visszaemlékezem az izére. Egy kis szóváltás támadt köztünk. Minél jobban ellenkeztem, annál makacsabbul r gaskodott kíváncsághoz. Komoly vizsálya k-veredűnk, csipős szavak röpködtek ide-oda, uródm megmaradt önfújóságánál, én megesküdtém, hogy nem engedek; ő a magát hajogatta, én a magamét:

— Nem akarja megionni?

— Nem.

— De én kívánom. — Az nem tesz semmit. — Akkor hát parancsolom. — Ez sem vezet céljához. — On meg mer tagadni tőlem ilyen csekélységet. — Eppen azért, mert ilyen csekélység. — Ilyenképpen veszekedtünk vagy egyórahosszat, nem mint mátkák, hanem, mint régi házaspár. Ő, nagyságos asszonyom, az asszonynak sohasem volna szabad dühre gerjedni a férje jelenlétében, már csak azért sem, mert ezzel megcsunyl előtte. Tud ön dühös lenni?

— De mi történt a fiadzával.

— Hogy mi történt a fiadzával? . . . Az aljával, a kanállal és a — szerelmemmel kirepült az ablakon.

— Hogyan? On, a jól nevelt ember, ilyen

udvariatlanul viselkedett? Es még hozzá egy hölgy házában, akit feleségül akart venni? Hogy is feledkezhetett meg ennyire?

— Ah, nagyságos asszonyom, ha haragomban megtett-m volna ezt, akkor ma már házasm-b-r vagyok és akkor csak az esküvő óta tudtam volna meg, hogy a furiák néha a papucskajukat c-apdossák, ha ingerlik őket. De fájdalom nem én voltam az, aki a fiadza teát az ablakon kidobtam, hanem a — menyasszonyom maga. Ugy-e, ez felháborítja, ez meglepí önt, ez önnek érthetetlen. Engem még jobban felháborított akkor. Nem, semmiképpen sem volt bátorságom feleségül venni egy olyan asszonyt, aki olyan hirtelenkezőnek mutatkozott és dühben úgy hajigalózik a fiadzákkal, akár a labdával.

— Miféle asszony is volt?

— Szép, mint egy angyal, biztosítom önt, de haragos, mint száz kis ördög. Az után a jelenet után elváltunk és különös, de a szerelmem egy pillanat alatt ezerfelé foszlott, mint az a fiadza. Azóta haragszom és a fiadzára.

Tisztelettel értesítjük a **butor-üzletünket** megnagyobbitva, a mai kor követelményeinek teljesen megfelelőleg, a legmodernebbül berendeztük. — Dusan felszerelt raktáron tartunk **hálószoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket**, valamint Thonet-féle **hajlított butorokat**, ugyszintén **asztalos és kárpitos munkák** előállítását a legjutányosabb árszámítás és a legizlesebb kialakítás mellett elvállalunk. — Ugyszintén az **esztergályos szakba vágó munkálatok** a legjobb árszámítás és a leglekiismeretesebb kivitel mellett eszközölteinek, valamint az e szakmába vágó munkák szintén raktáron is tartatnak. Kiváló tisztelettel

Lukács Antal és Társal.

ELSŐ NAGYVÁRADI
asztalos-társaság

160 BUTORRAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utca.

Báró Fejérváry Géza.

A *Fővárosi Lapok*, amely huszónöt-harmincz éven keresztül valósággal vezérszerepet vitt a magyar irodalomban, most negyvenedik évfolyamában *Tarnóczy* Gusztáv volt országgyűlési képviselő felelős szerkesztésében politikai hetilappá változott, amely vasárnaponként könyv-alakban jelentik meg. Az első ilyen számban, amely 80 oldalas kötetben holnap kerül közlésre, több igen érdekes politikai és szépirodalmi közlemény található a politikai helyzetéről, a zágrábi dolgokról és a hét közéleti eseményeiről. A főcikk között van egy intimitás Szilágyi Dezsőről, amely Szilágyinak ugyszólván egész karakterizálását magában foglalja, egy nagyon aktuális és érdekes közlemény »Gróf Tisza István az ex-lexről« cím alatt, és ezek között van egy tárczaszerű közlemény a honvédelmi miniszterről, amelyet itt szó szerint közlünk:

A parlamenti hétnek, sőt az egész mostani kampánynak tengelye, főpillére báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter — így szólott a napokban az egyik jeles hónapja, mikor arról kellett beszélnie, hogy mért nem szavazza meg a katonai javaslatokat, — ha ő elhagyná a helyét, minden másképpen menne!

Es az bizonyos, hogy a filiszteusok temploma rögtön megváltozott, mihelyest Sámson a főpillért megingatta. A tömérdek kisebb-nagyobb oszlop ezerfelé törött, a hatalmas épület összeropant és agyonütötte — Sámson!

Ez azonban nem ide tartozik, mert nem Fejérváryról szól, hanem az ellenzékéről. Itt pedig csak róla szeretnék írni, talán nem is másért, minthogy most mindenki róla beszél.

Hogy mit beszélnek, azt nagyon bajos volna egy újságcikk keretébe szorítani. A függetlenségi párt tényleges állományú vezetői, Lengyel Zoltán, Nessi Pál, Pap Zoltán és az ő győjtő szónoklataiktól tüzet fogott pesti aranyifuság (foglalkozásra és évszámra való tekintet nélkül) egyaránt azt harsogják: Abczug Fejérváry! Ami magyarul annyit jelent, hogy alá is az ut, föl is, nem kellesz! A kijelentések természetesen mind a magyar nemzet, a magyar nép nevében történnek, amelynek bizalmát és felfogását ezek a gentlemánok hitbizományképpen örökölték. Hogy mikor, azt nehéz megállapítani, mivelhogy tudunkkal a magyar nemzet még él, virágzik és soha semmi kedve nem volt végrendelkezni.

Egészen mást mondanak azonban azok az egyszerű, parasztikus írások, amelyek Fejérváry Gézát legutóbb születése napján, az ezrekre menő táviratok és kaligrafizott levelek mellett gratulálták. Homlokegyenesen ellentétben állanak ezek a nép sorából jövő levelek a szélbali honatyák sóhajtozásával. De hát mi közik a paraszthoz a nagyságos uraknak. Nincs most választás!

Pedig olyan szépek ezek a girbe-gurba betűs közönlenségek! Az egyik például azt mondja: — A főúristen, az magyarok Istene, a miniszter urat a mi édős hazánk javára még nagyon sokáig éltesse. Ezt kívánja egy öreg magyar Komárom vármegyében.

A levél aláírva nincs, csak azt mondja a végén, hogy minek tenné oda a nevét, úgy se ismeri őt a miniszter és azért köszönti, hogy egygyel többet számíton a kegyelmes ur az ő igaz emberei közé.

Ilyenféle gratulációk jöttek garmadával, pedig talán ezek a legigazibbak, mert még csak arra sem számítanak a szerencsekívánatért, hogy a miniszter névjegyet küldjön.

Eppen fönt jártam a hivatalában, mikor a tömérdek telegrammot és levelet rendezgették. A miniszter feküdt, csoportosan vitte hozzá a gratulációt a parancsörtszt.

Nagy gyönyörűsége telt a betegnek a jó kívánságokban — talán attól is gyógyult meg — hanem mit csináljon a komáromi emberrel, mivelhogy ő minden érdeklődést meg szokott köszönni. Ki lehet, mi lehet? Máig is kutatja.

Sohse törje a fejét kegyelmes uram, az a komáromi ember volt a magyar. Annak pedig

csak ugy köszönheti meg a gratulációt, ha kívánságát teljesíti: sokáig él és sokáig vezeti a honvédelmi kormányt!

Jöttek egyéb dolgok is! Valahonnan a magyar sikságról egy furfangosan faragott bunkósbót, mindenféle czirádával ékesítve. Aki ezt csinálta, az régen számon tarthatta Fejérváry születése napját. Oly finom vonások váltogatják egymást a bótban, hogy akár esztendő is beletehetett, míg elkészült. »Eljén báró Fejérváry Géza ur!« Ez van a botra vésvé. Valami öreg pásztorember küldötte. A nevét elfeledtem. Ezzel fejezi ki szeretetét, őszinte tiszteletét s azt hiszi, hogy minden magyarnak a szívéből fakadó jókívánságát. Ezt írja a botra csavart levélben Mért választotta éppen a bótot, arról nem szól. Talán azért, hogy ha szükség lesz rá, támogató legyen, talán azért, hogy ha muszáj, legyen mivel szétütni. (Mert a kard, az nemes fegyver.)

Valaki rigmusokat írt, szépet, meleg hangon. Ez is névtelen, tehát nem lehet stréber.

Szóval Fejérváry még sem olyan népszerűtlen, mint aminőnek a szélsőbal egy része és a pesti utcái jeunesse dorée hirdeti.

Már sokat írtam a születésnapj ünnepségről. Ő Felsőge végtelenül kedves ajándéka, meg az ünnep legszínesebb része, az unokák színi előadása, mind mind akár külön tárcza-téma, ezek tehát máshová is tartoznak. Hiszen ugy is csak azt akartam följegyezni, amit annak a komárommegyei öreg parasztnak az írása mond, hogy a magyar bizony nagyra becsüli Fejérváryt, akár hogy abczugolják az Erzsébet-köruti párkór ablakából.

— Tessék az én helyemre ülni — fakad ki néha — azoknak az uraknak, akiknek az én dolgom szállka a szemökben, majd meglátják, olyan-e itt a világ, aminőnek ők mondják! Swarczelb, swarczelb! Vagyok olyan magyar, mint ők, akár egyenkint, akár együtt.

Es ha az az óramutató, hogy kit szeretnek Bécsben, kit nem. — természetesen és hála Istennek, nem a föltétlenül irányadó körökben, akkor bizony Fejérváry akár az ellenzék pad-soraiban ülhetett volna már nem egyszer. Mert vannak Bécsben olyan urak is, akiknek Fejérváry neve az intranzigens magyart jelenti. Csak tiszta szemüveggel kell nézni, látni ám millió olyan dolgot, amit az elfogultság öklarája már nem mutat.

Nem tudnak olyan komoly reform-eszmét fölvetni, különösen a honvédség fejlesztésére, amit ő már régesrég meg nem latolt, ki nem kalkuláltatott. Csak hogy itt közjogi, amott fináncziális kérdésekbe kell botlani, néhol pedig mind a kettőbe egyszerre. Fejjel pedig a falnak nem megy az ember — csak a szónoklatban.

— Ha a nemzeti hadsereg felállítását akarná, akkor is megobstruálnák — mondja egyszer neki egy újságíró.

— Mi? Hatha egyszer azt indítványoznám, hogy mind-n képviselő tizenkét millió forintot kapjon? Ha más proponálná, akadály nélkül, hurrával fogadnák. De én teszem a javaslatot, akkor biztosan közjogi sérelmek foglaltatnak benne! Hogyan merek én tizenkét milliót ajánlani, holott csak tizenegy millió és három ferály, vagy pedig tizenkét millió és egy krajczár dukál f-jenkint...

Más embert az ilyesmi csakugyan arra kényszerítene, hogy az olyan kirugaszkodásokra, aminőket a Ház szél- és közép-bali oldalán nap nap után lát, csak annyit feleljen, hogy smarn!

Őt nem keserítik el ezek a furafülványosságok, kedélyesen nézi az egész revolúciót.

Molnár Jenő képviselő — akiről ellenségei azt mondják, hogy orthodox felekezeti — ki-rohan a közép-re mikor Fejérváry valami borsót hint a »párt« orra alá.

— Ez nem járja, ez disznóság!

Fejérváry végignézi, aztán odaveti:

— Ne tessék még háborogni, hisz ön — ugy se eheli meg!

Csak akkor haragszik meg, mikor valakit méltatlanul meghurcoznak, ami újabb időkben nem ritkán fordul elő a t. Házban. Hanem akkor aztán házszabály ide, házszabály oda, kivágja, hogy a t. képviselő ur hazudott, — vagy pedig hogy a t. képviselő ur állítása legalább is telivér valótlan.

Az ádáz hadakozásban, ami most a kép-

viselőházban két hónap óta tart, a legtöbb seb a honvédelmi kormány referenseit éri.

A minap délután fél háromkor interpellációk voltak, a melyek más kormányzati ágat illették. Fejérváry távozni készült: reggel óta nem evett. A szélsőbalon aláírási ívet körtözték: határozatképesség irányában.

— Ne menjen, kegyelmes uram, mert szavazás lesz mondom utána sietve.

— Vagyunk elegend!

— Nincsenek!

Fejérváry visszament a terembe s este hat óráig, míg az ülés be nem végződött, nem távozott a képviselőházból.

Hazament, a referensek várták s éjféltkor volt vége a rendes napi munkának.

Ezt elviselik a referens urak, másnap még dicsekszenek is vele, mert nincs az a munka, amit Fejérváry miniszterrel örömmel ne végez-nének.

— De hát a kegyelmes ur?! — kérdezem, az esetet szóba hozva.

— Ugyan barátom, katona dolog! Azt képezelem, hogy manőveren vagyok.

Hogy mit szól ehhez Herzel tanár, aki a minisztert állandóan gyógykezelem, az az — ő dolga.

Fejérvárynak első a köteleesség.

—y—r.

Ellopott gyermekek.

— Kikről a rendőrségi sajtóiroda nem akar tudni. —

A milyen vakmerő, éppen olyan felháborító és a mai modern korban szinte érthetetlen rablás történt tegnapelőtt... Nagyváradon, fényes nappal délben elraboltak három gyermeket.

Kuthi János hivatalosolga a helybeli pénzügyi palotában és egyszersmind ott van a lakása is. Egész nap ellévén foglalva, valamint a felesége is, a gyermekek, kik közül a legidősebb 6 éves, ott játszadoznak rendszeren a palota udvarán és bizony megesik néha, hogy a Sztaroveczky-utcai kapun kijárnak az utcára is.

Pénteken délben, mikor a palota már egész üres volt *Kuthi* feltalalta az ebédet és kiment az udvarra, hogy a gyermekeket behívja. Legnagyobb csodálkozására, — mert máskor még az ebéd idejének megkezdése előtt szoktak jelentkezni — nem találja őket sehol az egész palotában. Kimegy a Sztaroveczky-utczára is, ott sincsenek sehol. Kétségbeesetten kezd kérdezősködni, az ott levő egyfogatos bérkocsisoktól, hogy nem látták-e a gyermekeit. Azok rögtön mondták neki, hogy igen ezelőtt egy félórával egy ember beszélgetve velük, elvitte őket a nagyhid felé. Lelkesedve rohan tovább az anya és a Petrovay-féle üzlet előtt levő kofát is megkérdezi, hogy nem látott egy embert három gyermekkel?

— De igen. Még itt vett nálam nekik czukrot is és azt mondta, hogy ott a Kálvária-utczánál levő vasuti hid mellett várja őket az apja és majd kocsin haza viszi őket.

Az asszony siet tovább, kérdez mindenkit, de már senki sem látta a gyermekeket. A vasuti hidnál egy falusi asszony jött szembe vele, a ki tudott újabb felvilágosítást adni. A vámnál látta az embert, a mint a gyermekekkel sietett a hegyek felé. Es megis mondta, hogy nézett ki. Egy igénytelen vézna kinézésű, paraszti ruhába öltözött barna középkorú ember. Sőt megértve az anya kétségbeesett helyzetét, még ajánkozott, hogy ő is megy vele.

Lélekszakadva rohant szinte a két asszony és tul a Guttman-féle szőlőnél meg is fogták a gyermekrablót. *Kuthi*éből kitört az anyai fájdalom és elkeseredésszülte természet-erő és a vézna embert kezei közé kerítve be-

vonszolta egész a városba. A gyermekeket addig a falusi asszony vezette kéznél fogva. A mint beérték a Kálvária-utcára — a hír elterjedvén — rögtön közrefogták őket a kíváncsi emberek és a gyermekrabló már közel volt a meglyncheléshez. Mentegetőzve hebegve hazudozott összevissza, hogy a lakására akarta őket vinni, hogy majd délután felviszi a rendőrségre és mikor kérdezték, hogy hol a lakása, hol Kálvária-utcát, hol Katonavárost, hol a Rétet nevezte meg. A nagy csödtől rendőr is került, aki aztán pártfogásba véve a gyermekrablót, bekísérte a rendőrségre.

S csodálatos, a dolgról a rendőrségi sajtóiroda sem tegnapelőtt sem tegnap nem emlékezett meg.

A gyerekek közül a kisebbeknek történt az ijedségen kívül csak baja, a meenyiben a bal térdje egészen fel volt horzsolva és erősen vérzett.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ősmerek s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programunkat ismeri a közönség. Célunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Biharmegye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb fővárosi eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűeket, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A **TISZANTUL**
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhos hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

UJDONSAGOK.

A váradi püspökség betöltése.

Többször megirtuk már, hogy az illetékes körök az elárvult váradi püspöki székre a szepesi egyházmegyének egyházi és hazafias érdemekben gazdag püspökét, dr. *Szmrecsányi* Pál v. b. t. tanácsost óhajtják ültetni; sőt néhány nappal ezelőtt azt is jeleztük, hogy a kinevezés küszöbön áll.

Most már — teljesen megbízható értesülés alapján — azt irhatjuk, hogy a tárgyalások a korona és a kuria közt befejezést nyertek s a Szentatya hozzájárult a korona azon előterjesztéséhez, hogy b. e. *Schlauch* Lőrincz utódja *Szmrecsányi* Pál szepesi püspök Excellentiája legyen.

Az erre vonatkozó legkegyelmesebb királyi kinevezés nemsokára megjelenik a hivatalos lapban, mire az új püspök leteszi az esküt a király kezeibe s a római praeconisatio után (ami a legközelebbi consistoriumban fog megtörténni, vagy esetleg külön breve útján) következik az árván maradt egyházmegye örömnépe: az inthronisatio.

Katholikus Szabad Liceum.

Husvét után, ápr. 18-án fényes estélylyel zárja le a Katholikus kör az idei szabad liceumi előadásokat. Tegnap tartott ülésén a rendező bizottság megállapította a végleges műsört, mely változatosságával és magas színvonalával méltó befejezője lesz a kör ez idei ünnepélyeinek. Még néhány formáság elintézése hiányzik s akkor a végleg megállapított műsört közölni fogjuk.

A zárünnepély, tekintettel az eddigi nagy költségekre, mérsékelt belépti díj mellett fog megtartatni. Tekintettel arra, hogy már eddig is kerestek jegyeket, ez uton értesíti a rendezőség a közönséget, hogy belépti jegyek keddtől kezdve előre is lesznek válthatók és pedig a Tiszántul kiadóhivatalában d. e. és d. u., este a Tiszántul szerkesztőségében, továbbá dr. *Krüger* Aladárnál. Ülőhely és karzat 1 korona, állóhely 60 fillér. A jegyek a jelentkezés sorrendjében adatnak ki.

A zárünnepély este 1/6-kor kezdődik a kath. főgimnázium disztermében.

* **Hosanna! Hosanna!** A nagy tragédia időszakát megelőző vasárnapon, ma ezen üdvözöl telnek be a templomok szerte a világon, a hol a Megváltó urálja a szíveket. Emlékeztet ez arra a napra, midőn az Üdvözítő Jeruzsalembe ment s az üdvözítő nép ujjongva fogadta, pálmát, zöld ágakat hintvén utjára. Ezért az egyház Virágvasárnapnak is nevezi s a dicső jelenet emlékeztére barkát szentelné k.

A templomokban ma ünnepélyes istentiszteleteket és körmenetet tartanak a rendes időben.

* **Nagyhét.** A mai nappal kezdetét veszi Nagyhet. Az Istenember kinszenvedése emlékének szenteljük e hetet s különösen a hét utolsó három napját, melyen az egyház élénk tárja a megváltás nagy munkájának, Krisztus kinszenvedésének történetét, egész a Golgotháig. Ős idők óta nagy-nak nevezték a gyászos időszakot s innét van a Nagysötörtök, Nagypéntek, Nagyszombat elnevezés. A lélek mélyéig meghatók e napokon az egyház szertartásai s odabilincselik a hívők lelkét a Kálvária keresztyje alá. A nagyheti istentiszteletek sorrendjét naponkint közöljük.

* **Személyi hir.** Dr. *Beöthy* László főispán tegnap Elesdre utazott.

* **Alapítvány Nátafalussy Kornél nevére.** Abból az alkalomból, hogy a nagyváradi tankertület kiváló tudományu, a paedagogia terén nagy érdemeket szerzett főigazgatója *Nátafalussy* Kornél kir. tanácsos, premontrei rendi kanonok elérte főigazgatói minőségében 10 éves jubileumát, a száz, meg száz közül egyik volt hálás növendéke *Iván* Kálmán rendkívül meleg tárczacikkben emlékszik meg a »Magyar Állam« pénteki számában *Nátafalussy* érdeműs működéséről és pályafutásáról. A hálaérzelmektől áthatott cikk végén társait, kik szintén Nátafalussy tanítványainak vallhatják magukat, lelkesen felszólítja, hogy örökítsék meg Nátafalussy Kornél emlékét e y általuk teendő alapítvány útján. A felhívás élénk visszhangot keltett mindenütt, ahol olvasták, mert a főigazgató általános tisztelet, ragaszkodás veszi körül ugy a tanárok, mint a tanulók körében nemes szívéért, igazságosságáért.

* **Ülések a városházán.** Nagyvárad város járványbizottsága holnap, április hó 6-án délután 5 órakor ülést tart. A kanyaró megbetegedések száma örvedetesen csökken s valószínűleg kimondja ez alkalommal a bizottság a járvány megszüntését. Ugyancsak holnap, hétfőn délután 3 órakor árlejtés lesz a városházán az új városház butorzati b-rendezésére és a kárpitos munkákra, valamint a honvéd huszárlaktanya raktárainak átalakítási munkálataira.

* **A husvétii vakáció.** A diákéletben nagy fontossággal bírt a tegnapi nap. Ugyanis az iskolákban tegnap kapták ki a már hetekkel ezelőtt várt s minden diák előtt oly kedves husvétii vakációt. Azonkívül még egyéb nevezetesség is történt az iskola falain belül, ami azonban nagyon hatott kifelé is t. i. a szülőkre és a növendékekre. A premontrai rendi kath. főgimnáziumban és az állami főreáliskolában szólnap oszították ki a második évharmadra szóló értesítőt. Ez az értesítő bizony most is sok diáknak hűtötte le a husvétii vakációhoz fűzött reményeit.

* **Helyszínelési munkálatok Biharmegyében.** A m. kir. pénzügyminiszter által jóváhagyott munkaterv alapján a debreczeni V. kataszteri helyszínelési felügyelőség értesítette a vármegyét, hogy a nyár folyamán a következő községek határában végeznek helyszínelési munkálatokat: Dr. cske, Burda, Ks B. lényes, Kreszulya, Kuraczel, Pocsavelesd, Szaka, Telek Dragonvesd, Mézes, Nyégerfalva, Talp, Hosszupályi, Hajdu Bagos, Monostor-Pályi és Saránd.

ÖZV. JÜNGLING JÓZSEFNÉ

állandó nagy raktára

varrógép, kerékpár, alkatrész- és felszerelésekben
NAGYVÁRAD, Fő-utca (Bazár-épület).

Nagy választék acetylén lámpa, lég tömlő és gummiköpenyben s. b. Szakszerűen berendezett **NAGY JAVÍTÓ MŰHELY.** — Emalírozás, nickelkezés és bármilyen javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Carbit napi árban!

A legjobb gyártmányu
Rössler és Jauernig Ausztria, Seidl- és Neumann-féle
kerékpárok

vannak állandóan dús raktáron.

Becses pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

207.

ÖZV. Jüngling Józsefné.

* **Az új városház építése.** Az új városház építésére felügyelő bizottság tegnap délután tartott ülésében határozott a városház villamos berendezése és a torony építése tárgyában. Rimler Károly elnöke alatt dr. Hoványi Géza, Dús László, Komlóssy József, Pekanovits Imre, dr. Vucskics Gyula, Köblös Ferencz, Mezey Mihály, Kőszeghy József, Bordé Ferencz, Weimann Béla, Csordacsics Ferencz, dr. Dóri Ferencz és ifj. Rimanóczy Kálmán vettek részt a tárgyaláson. A bizottság a villamos világítótestek szállítását a Magyar fém- és lámpaárugyár r. társaságnak adja ki, ha hajlandó olyan árért szállítani, mint a Zellerin-féle gyár. A villamos szereléseket pedig a Ganz gyárnak adja ki. A másik érdekes tárgy volt ifj. Rimanóczy Kálmán előterjesztése. Előzetesen a torony csúcsára egy négy méter magas turulmadár volt tervezve kőből. Ez kivihetetlen, mert a szélvihar ledönténe s óriási veszedelmet okozna. E helyett vörös réz laternát tervezett. A bizottság szakértő tagjai az új tervezetnek a csúcra vonatkozó részét nem találta megfelelőnek s a monumentalis épülethez elég csinosnak, miért is utasította ifj. Rimanóczy Kálmánt, hogy más megoldásról készítsen rajzokat s azokat mutassa be.

* **Kinevezés.** A nagyváradi királyi ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló királyi ítélőtábla kerületébe dr. Kovács Sándor ügyvédjelöltet díjtalan joggyakorlókká nevezte ki.

* **A villamos világítás jövedelmezősége.** Nagyváradnak legfontosabb kérdése ez idő szerint a villamos mű jövedelmezővé tétele, mert ha nem sikerül ezt a dolgot úgy megoldani, hogy a város érdeke megóvassék, pénzügyileg tönkreteszi a villamos a várost teljesen. A magánfogyasztás fokozása a legfontosabb. Eredetileg az első évekre 6000 lámpa magánfogyasztót számított a város, s mint értesülünk, a magánfogyasztók örvedetesen szaporodnak, s beavatott egyének a jelentkezésekből azt remélik, hogy 6000 lámpánál pár ezerrel több lesz a magánfogyasztás már az első évben. A magánfogyasztásra rendkívül nagy befolyással lehet az igazgató egyénisége, s ezért nem szabad a kinevezésnél érvényesülni azoknak a protekcióknak, amelyekkel a polgármestert elárastották az igazgató kinevezése dolgában.

* **A kir. ügyészség az uzsorások ellen.** A Hírszemle jelenti: A budapesti kir. ügyészség vezetője, dr. Geguss Gusztáv kir. főügyész-helyettes körrendeletet intézett a budapesti kir. ügyészség tagjaihoz, amelyben utasítja őket, hogy olyan esetekben, amidőn uzsoravétségekért pénzbüntetést szab ki a bíróság és nem szabadságvesztésre ítéli a vádlottat, ne nyugodjanak meg az ítéletben, hanem minden esetben érvényesítsék felebbezési jogukat. E körrendelet nyilván összefügg az igazságügyminiszternek az uzsoráról szóló új törvényjavaslatával.

* **A nyugdíjbizottság ülése.** Nagyvárad város nyugdíjbizottsága tegnap délután, Bordé Ferencz elnöke alatt ülést tartott, a melyen dr. Molnár Imre, dr. Konrád Márk, Hegedüs Géza, Dús László, Ragány János és dr. Istvánffy István jegyző voltak jelen. A városi szolgálatból kilépett városi alkalmazottakat, rendőröket törölték a nyugdíj jogosultak közül, az újonnan kinevezetteket pedig felvették. Szóke András alkaptánynak az államnál eltöltött szolgálatát a városi szolgálati időbe beszámították. Kőszeghy József főmérnök a m. kir. államvasutaknál töltött szolgálati idejét kérte beszámítani. A bizottság azonban a kérelmet elutasította, mert az államvasuti tisztviselőket nem tekinti állami tisztviselőknak s így a viszonyosság nem áll fenn.

* **Nagyváradi diákok Budapesten.** Ma kéltra a székesfővárosba a nagyváradi felső kereskedelmi iskolának mintegy 50 növendéke, hogy a husvéti vakációt jól felhasználva könyvből szerzett ismereteiketszemélyes tapasztalatokkal, bővitve térjenek vissza az iskola padjai közé. A növendékek négy napot időznek Budapesten s ez alatt az összes főbb nevezetességeket megtekintik. Fel van véve programba a nemzeti muzeum, az országház, újvásártéri légszeszgyár, Kerepesi uti nagytemető, az újpesti fonógyár, óbudai hajógyár, Ganz-gyár, Akadémia s a szobrok, királyi vár, Mátyás templom, Zsolnay porcellán- és majolika gyár, Kereskedelmi Muzeum, Kőbányai serfőzde, technologiai muzeum megtekintése. Azonkívül hétfőn este a Nemzeti, kedden a Nép- és szerdán az Uránia színház előadásán vesznek részt. Mind e sok szépet csupán 25 koronáért élvezik végig; miért dicséret illeti dr. Kovács S. János igazgatót és Nyilasy Károly és Kun Gyula tanárokat kik időt és fáradságot nem kíméltek a tanulmányut minél sikerültebb tétele érdekében.

* **Bűnbánó tolvaj.** Tegnap a Rimanóczy fürdő egyik látogatója a fürdő kabinban elvesztette 1250 koronát tartalmazó tárcáját, Mire visszatért, hiába volt minden kutatás a tárcza nem került elő. Erre feljelentést tett a rendőrségnél, honnan Papolczy Ferencz alkaptány a helyszínén megindította a nyomozást, s míg a szolgazemélyzetet kihallgatta, időközben egy asszony két gyermekével jelentkezett a károsultnál, s az összeget hiánytalanul visszaadta, könyörögve, hogy ne tegyen ellene följelentést. Az asszony ezután elsielt, s a rendőrség nyomát vesztette.

* **Az önkéntesek társas vacsorája.** A nagyváradi közös hadsereg egy éves önkéntesi iskolájában befejezték az oktatást s a derék hadfiak most már beosztattak a csapatokhoz, a gyakorlati kiképzés céljából. Ez alkalomból tegnap kedélyes vacsorára gyűltek össze a tisztibojt várományosai a Zöldfában. A társas vacsorán megjelentek báró Karg ezredes és az önkéntes iskola tanári kara.

* **Halálozások.** Egy szép reményű élet tört ismét ketté a halál fagyos lehelletétől. Mann Ferencz szentandrási jegyző 17 éves fia, a kassai m. kir. gazdasági tanintézet jeles tehetségű növendéke, április 2-án Kassán váratlanul elhunyt. Temetése tegnap délelőtt nagy részvét mellett ment végbe.

Részvételt értesültünk Zilahról egy kiváló urinő özv. Kollarits Józsefné szől. Dollegni Emilia haláláról. Az elhunytban dr. Szolnok Jenő nagyváradi kir. törvényszéki jegyző nagynénjét gyászolja. Temetése ma, vasárnap délután lesz Zilahon. Béke poraira!

* **Rejtélyes betörő.** A múlt éjszaka hivatalan látogatója volt a zöldfa-utcai Munk féle háznak. Hajnali három óraker a kaput nyitó házmesterné a sötét kapualjban egy ismeretlen alakba botlott. Az elsuhanó diák gyanut keltett és a házmesterné lármát csapott, mire férje is elősielt s hosszas keresés után a szemetes ládában találták meg a rejtélyes látogatót. Az igazolásra szólított suhancz kilétéről semmiféle felvilágosítást nem akart adni, tehát a házmester a rendőrségre akarta vinni. Az ismeretlen ellenkezés nélkül kísérté, de a Fekete Sas szálló elé érve kereket oldott és eltűnt a Szent László-tér tulsó szegletén. Mire rendőr került elő a házmester kiáltásaira, az ismeretlennek nyoma veszett. Kilétéről csupán a Munk házból felejtett szerszámai adnak felvilágosítást. Notórius betörőre vallanak a reggel megtalált feszítő vas és álkulcsok. A rendőrség nyomoz.

* **Névváltoztatás.** Friedmann Adolf nagyváradi lakos vezetéknévét »Fényes«-re változtatta.

* **Tolvaj cigányok.** Nap-nap után sorba szedi mostanában két ismeretlen cigány asszony az utcákat s a feltűnés nélkül eltűnethető holmit jobbra utra térítik. Tegnap Koszta János zöldfa-utcai házából egy pulykát emeltek el. A szomszéd házból azonban rajta vesztettek a mesterségükön, a háznép észrevette őket s a rendőrséggel elcsipették a tolvajokat.

x **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók. 158

Tavaszi ujdonságok megérkeztek

Roth M. utóda

kalap és uri divat üzletébe.

Férfi, női, gyermek czipők, férfi és női kalapok nagy választékban.

Szines és fehér ingekben nagy raktár és méret után is készíthetők. 192

x Tisztelettel hívjuk fel az olvasó közönség szives figyelmét Mezey Dezső műlakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

EGYESÜLETEK.

A négylet közgyűlése.

A »Biharmegyei és nagyváradi négylet« a f. 1903. évi április 19-én d. u. 4 óraker a városháza nagytermében közgyűlést tart.

A közgyűlés tárgyai:

1. Evi jelentés.
2. Az 1902. évi számadás felülvizsgálata és a pénztárnoknak a felmentvény megadása.
3. A választmány által időközileg felvett tagok felvételeinek jóváhagyása.

A munkás betegsegélyző egyesület közgyűlése.

Meghívás! A »Nagyváradi első általános munkás betegsegélyző-egylet« folyó évi április hó 13-án, husvét másod napján, d. u. pontban 3 óraker, a »Zöldfa« szálloda nagytermében rendes évi közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal:

- I. Elnöki jelentés.
- II. A múlt évi számadás kimutatása, felmentése a tisztviselői karnak.
- III. Tisztviselő megválasztása és pedig: elnök, elnökhelyettes, 24 választmányi tag, 5 felügyelő bizottsági tag és két jegyzőkönyvhitelesítő.
- IV. Indítványok, melyek a gyűlést megelőző 8 nappal előbb írásban be lettek adva a választmánynak.

Felkérjük tehát az egyesület minden tagját, miszerint a rendbe hozott tagsági könyveikkel a fentnevezett napon és helyen minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek, annyival inkább, mert ha a tagok kellő számmal meg nem jelennek, egy a gyűlés azon napon meg tartható nem lesz, de a reá következő vasárnap, a tagok bármily csekély számmal legyennek is, a gyűlés megtartatik.

Nagyvárad, 1903. márczius hó 8.

A választmány.

A sakk-kör közgyűlése. A nagyváradi sakk-kör ma, vasárnap délelőtt 11 óraker tartja meg rendes évi közgyűlését a Royal kávéház emeleti termében.

Interpelláció a Gotterhalte miatt.

Budapest, április 4. (Saját tud. táv.) Papp Zoltán a kultuszminisztert interpellálta: van-e tudomása arról, hogy egyes iskolákban a Gotterhalte tananyagul van felvéve.

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy ez merő képtelenség és ilyesmiről sohasem hallott.

Gotterhalte a pécsi hadapródiskolában.

Pécs, április 4. (Saját tud. táv.) Hihetetlenül szegényletes híreket kapunk a pécsi honvéd hadapródiskoláról. Hír szerint márczius 15 óta a pécsi hadapródok minden vasárnap a *Gotterhaltét* tanulják s a dolognak különös színezetet éppen az ad, hogy márczius 15-ikét választották ki az osztrák himnusz tanításának kezdő napjául. Természetesen ez visszatevészt szült a magyar hadapródok között s a nagyobb részök nem énekelt. Ezt egyik áruló horvát társuk feljelentette, mire megindították a vizsgálatot. Eközben az esetről egyik oda való hirlap is tudomást szerzett s állást foglalt a hadapródok érdekében. Ez csak olaj volt a tüzre. Az iskola parancsnoka párbajra hívta a lap szerkesztőjét, a hadapródokat pedig leendő tisztü becsületükre megesküdtették, hogy nem ők adtak tudósítást a hirlapoknak. Apró ellesett gyanú okok alapján öt IV-ed éves hadapródot kicsaptak. Köztük három kiváló jeles tanulót, *Tappel Kálmánt*, *Wlassics Jánost* és *Nagy Gyulát*, a kik márczius 15-én tiltakozó megjegyzéseket tettek a Gotterhalte éneklése közben.

Mozgósítás.

Bécs, április 4. Elhatározott dolog immár, hogy a két szövetséges állam beavatkozik most a balkán vérengzésekbe, már saját nagyszámu alattvalói érdekében is, akiknek sem vagyona, sem élete nincsen biztonságban. Már megtörtént a megállapodás a két hatalom között, hogy egy-egy hadtestet azonnal mozgósítanak.

Andrássy Aladár gróf temetése.

Budapest, apr. 4. (Saj. tud. táv.) *Andrássy Aladár* gróf főkamrás mester temetése ma ment végbe óriási ünnepes szertartással, nagy részvét mellett.

Az angol király Lisszabonban.

Lisszabon, április 4. *Edvárd király* tegnap délben az oportói herceg társaságában kirándultak Butába, ahonnan estefelé visszatértek.

Lisszabon április 4. *Edvárd király* tegnap este a diplomáciai kart fogadta, azután a két kamara küldöttségét, amely üdvözlő feliratot nyújtott neki át. Ebben a feliratban a parlament örömet fejezi ki *Edvárd király* látogatásán, amelyben újabb bizonyítékát látja annak a barátságának, amely a két nemzetet öt évszázad óta egyesíti. *Edvárd király* válaszában azt mondotta, hogy ismét látta a *Torres de Vedrust*, ahol az egyesült portugál és angol hadak egymás mellett harcoltak a portugál haza védelméért. Szerencsére a helyzet azóta teljesen megváltozott. A két nemzet a legbarátságosabb viszonyban van hajdani el-

lenségeivel. Ennek az évszázados szövetségnek, amely újra megerősödött, nincs más végcélja, mint a két ország és gyarmataik békés fejlődése. Végül hangsúlyozta a király, hogy nagyon kellemesen érintette a fogadás, a melyben a lakosság valamennyi osztálya részesítette. A város tegnap is fényesen ki volt világítva. A Tajo folyón gyönyörű tűzijáték volt. (M. T. I.)

Lueger polgármester.

Bécs, április 4. A községtanács mai ülésén *Luegert* 155 szavazat közül 124-gyel újra megválasztották polgármesterré. Huszonegy szavazólap üres volt. (M. T. I.)

Haldokló főispán.

Veszprém, április 4. (Saját tud. táv.) *Fenyvessy* főispán állapota rosszabbra fordult. Állapota válságos. Környezete a legrosszabb fordulattól tart.

Finnek Transzvámban.

London, április 4. A Reuter-ügynökségnek azt jelentik *Johannesburgból*, hogy az ottani hatóságnál 30.000 finn ember kért bevándorlási engedélyt.

Sikkasztó bankkönyvelő.

Budapest, április 4. (Saját tud. táv.) *Orlay Lajos*, a mágoics-vidéki takarékpénztár könyvelője 48.000 korona készpénz elsikkasztása után megszökött s Hamburgon át Amerikába utazott.

Sikkasztó pénztáros vallomása.

Eszék, apr. 4. *Izmay József* vasuti pénztáros, a kit a bródi állomáson elkövetett pénztárolással gyanúsítottak, öt órai kihallgatás után bevallotta, hogy a lopást ő maga követte el. Az ellopott összeg 27.345 korona volt. *Izmayt* fogva tartják. (M. T. I.)

Tüntetések Madridban.

Madrid, április 4. Az este megújultak a diákok tüntetése a Puerta del Sol-on. A diákok különféle lázió kiáltásokat hangoztattak. A rendőrség karddal oszlattaszt a tüntetőket. Tizennégy diák és hat rendőr megsebesült. Sokan zuzódást szenvedtek. A községtanács és az egyetemi tanács a salamancai községtanácsoshoz és egyetemi tanácsoshoz táviratokat intéz, amelyekben tiltakoznak a rendőrség által ott elkövetett erőszakosságok ellen. *Silvela* miniszterelnök kijelentette, hogy a salamancai események miatt vizsgálatot indított és hogy a bűnösöket meg fogják büntetni.

Madrid, április 4. A diákok gyűlést tartottak, amelyen a letartóztatottak szabadonbocsátását követelték. Azután tüntetést rendeztek és összetűztek a rendőrséggel. Több ember megsebesült. *Barcelonában* a diákok a gyász jeléül fekete szalagokat viselnek. *Salamanában* helyreállt a rend, *Saragossában* az egyetemet a gyász jeléül bezárták.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Írta: *Stenklewicz Henrik.*

201

»A Dnyeszter partján egészen Jahorlikig semmi nyomát sem leltem. Abban a hitben, hogy talán *Kijewben* van elrejtve a herceg, a követekhez csatlakoztam és velök együtt *Perjeslawba* mentem. Miután minden reményem ellenére *Chmielnickij*től menlevelet kaptam. *Kijevbe* mentem és mindenütt kerestem *H-lenát*, amiben a metropolita is a segítségemre volt. A mieinknek egész sereg rejtőzködik itt a lakosoknál és a klastromokban, de félelemből nem mutatkoznak, ezért nagyon nehéz a kutatás. Az Isten nem csak vezetést és védelmezt, de *Chmielnickij*t is jóakarattal töltötte el; ezért most már remélem, hogy továbbra is segíteni fog és megkönyörül raja am. *Mihowiecki* prépostot kérem, hogy olvasson értem ünnepi misét, ti pedig imádkozzatok értem *Skrzetuski*».

— Dicsértessék az örökkévaló Isten! kiáltott *Wolodyjowski*.

— Itt még néhány sor irást látok, — szolt *Sagloba*, aki a kis lovag vállán át olvasta a levelet.

— Lássuk csak! — szolt *Mihály* és tovább olvasott:

»Levelem vívője a mirgorodi táborból való. Hűségesen ápolt, amikor a *Sicsben* fogságba estem, most is a segítségemre volt és vállalkozott rá, hogy levelemet az életének kockázatásával elviszi hozzátok. Vedd a védelmedbe, *Mihály*, hogy baj ne érje.»

— Látod, ez derék kozák! Talán az egyetlen, akit ismerek — szolt *Sagloba* és kezét fogott *Sakharral*.

Az öreg habozás nélkül jól megrázta a fejét nyugtató kezét.

— Tisztességes jutalomra számíthatsz! — szolt közbe a kis lovag.

— *Skrzetuski* ur valóságos hős, — mondotta a kozák — én nagy n megszerettem. Amit tettem érte, azt bizony nem pózért tettem.

— Sok nemes ember megirigyelheti a lovgias gondolkodásodért — szolt *Sagloba*. — Ti tehát odaát nem vagytok mindannyian vadállatok, nem mindannyian! De ez mellékes. *Skrzetuski* tehát *Kijewben* van?

— Igen.

— És biztonságban van? Ugy hallottam, hogy a csőcselék ott gyilkol és rabol.

— *Doniec* kapitánytól lakik az ezredes. Nem történhetik semmi baja, mert *Chmielnickij* megparancsolta *Doniecnak*, hogy úgy vigyázzon rá, mint a szemefényére.

— Valóságos csoda történt. Honnan eredhet a *Chmielnickij* barátsága *Skrzetuski* iránt?

— Régi eredetű már ez a barátság!

— Megmondta néked *Skrzetuski*, hogy mit keres *Kijewben*?

— Hogyan mondta volna meg! Hiszen tudja, hogy igaz embere vagyok, meg aztán én is segitettem neki a keresésben, hol együtt véle, hol magam egyedül; meg kellett tehát mondania, hogy mit és kit keresek?

— És nem akadtatok eddig semmi nyomra?

— Nem! Az ott rejtőző lengyelek közül sem tud az egyik a másikáról, ezért ugyancsak nehéz volt a munkánk. Ti csupán hallottátok, hogy a csőcselék gyilkol, én pedig láttam is! És nem csak a lengyeleket gyilkolják, de azokat is, akik buvóhelyet adnak nekik, még a barátokat és az apácákat is. A *Szent-Miklós-apácáknál* tizenkét lengyel urinó volt elrejtve, azokat az apácákkal együtt felkoncizolták. Napokint valóságos vadászat folyik az utcán a lengyelekre. Akit aztán elcsipnek, azt irgalmatlanul a *Dnyeserbe* dobják. Hány szerencsétlen veszett már a vízbe!

— Talán a herceg is?

— Bizony lehetséges!

— Ej, dehogyan! — szolt közbe *Wolodyjowski*

— Ha *Bohun* oda vitte, valószínűleg biztos helyre rejtette.

— Hát hol lehetne nagyobb biztonságban, mint valamelyik kolostorban? Ott ugyan meg nem találhatják.

— Azt hiszed, Sakhar, hogy csakugyan meghalt?

— Én nem tudom.

— Ugy látszik, Szkrzetuskinak az ügye jóra fordult, — szölt Sagloba. — Az Isten keményen sújtotta, de most meg is vigasztalja. Te Sakhar, mikor jöttél el Kijewből?

— Már jó lény, uram. Akkor indultam el, amikor a követek visszajövet átvonultak Kijewen. Egy csomó lengyel velük akart menekülni. A hómezőkön, pusztákon és erdőken keresztül siettek Bialogrod felé, de a kozákok utáok eredtek és lekaszabolták őket. Sokan elpusztultak, csak néhányan rejtőzhettek el. Kisei is megváltott sokat, amíg a pénzből tellett.

— Oh, a kutyák és te a követekkel utaztál?

— A követekkel Kusecig és onnan Ostrogba, astán egyedül mentem.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Bámulatos haladás.

Igazán annak lehet nevezni amit az emberi elme, építkezések, gécek, közlekedési eszközök előállításánál fokról-fokra elért. De nemcsak az élettelen anyagból állít elő megépülő munkákat, hanem az élő növények tenyésztésével sem marad hátra; mily óriási feladatot végzett a szőlők újratelepítésével, továbbá a diszkertészet, gyümölcsészet stb. terén. Van azonban egy dolog, amely mindenkinél rohamosabban terjed, ez az élőkérítések létesítése. Igazán bámulatos haladásnak lehet nevezni azt, amit már sok ezer birtokos és kigazda az élősövény ültetésekkel elért s joggal állíthatjuk, hogy nagy mulasztást követ el minden gazda, kinek olcsó, örökös és teljesen áthatlan kerítésre van szüksége, ha nem ezt alkalmazza, mert egy kertek, udvarok, majjok, tanyák, legelők, hegyközségek, temetők, valamint kisebb és nagyobb birtokok stb. stb. a legolcsóbban egyszersmindenkorra egy zárható körűl, hogy nemcsak ember, de semmiféle apró állat be nem hatolhat, illetve ki nem menekülhet, szóval a körülkerített részeket teljesen kulcsal zárhatóvá teszi.

Azért is terjed úgy el, hogy alig van az országnak oly része, ahol nagyban nealkalmaznák, főelőnye lévén hogy agyag, homok, szikes, köves és vizenyős talajokban is, egyenlően dusan tenyész s legellentőbb irtoztató nagy 20—25 söt nem ritkán 35 cmre elágazott tövisai a legremekebb örökös sövényt képezik, árnyékot nem tart s a levegőt átterszti. Gyorsan fejlődik, gyökhajrásokat nem nevel miot az akác, orgona. Ha 2 éves korában a földszintől 10—20 cm. magasan fűrészszel levágatik, annyira megsűrűsödik, s izmos tövisseivel úgy összeáll, hogy azon semmiféle állat meg az apró csirke sem hatolhat át, hozzá még oly olcsóság, hogy azt bárki megszerezheti: 1000 csemetét 6 frírt meg lehet kapni s ez elég 2000 méter kerítés megörökítéshez.

A legnagyobb tenyésztés az országban az »Ermellői első szőlőoltván telepen« van — Nagy Káya u. p. Székelyhid — ahol igen nagy gondot fordítanak ezen csemeték nevelésére,* az ültetés és kezelésre nézve pedig — az igen egyszerű — ábrákkal ellátott, nyomtatott ültetési és kezelési utasítást küldenek díjlanul minden rendeléssel. Kivánatra díszes fénynyomatu árjegyzéket is, ingyen és bérmentve bárkinek, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Ezen catalogus megszerzése mindenkinek érdekében áll, még azoknak is akik semmit rendelni nem akarnak, mert benne számos oly közlemények elbeszélések szép képek stb. foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek, városok, faluk, puszták, gazdag vagy szegény családnál egyaránt.

A hadapródok szükséglete A m. kir. nagyváradi honvédhadapródiskola parancsnoksága a hadapródiskola 400 növendéke és 17 gyalogsági, valamint 3 lovassági tovább-

* Tavasszal felásva hideg pinczékbe helyezik, hogy a kifakadást megakadályozzák, így még május közepén is a legjobb eredményre ültethető.

szolgáló altiszt számára az 1903. évi május hó 1-től 1905. december hó végig szükséges 360 pár cipő, 360 pár fűzős cipő és 30 pár huszár tiszthelyettesi csizma szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Miről az érdekelteket van szerencsénk azzal értesíteni, hogy a pályázatra vonatkozó feltételek a nevezett hadapródiskola parancsnokságánál (földszint 7. ajtó) a hivatalos órákban megtehetőek. Végül megjegyeztük még, hogy a versenytárgyalás a f. 1903. évi április hó 28-ik napján délelőt 10 órakor fog megtartatni. Nagyvárad, 1903. április hó 4-én. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: *Huzella Gyula* kir. keres. tanácsos, elnök. Dr. *Sarkadi Lajos*, titkár.

Az osztálysorsjáték tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyeremények sorsoltak ki:

10.000 koronát nyert: 32290.
2000 koronát nyertek: 6833 18918 22825 27548 34741 35735 47477 47583 51832 59398 80214 82664 83128 83227 83588 92182 92223 97802 103837 107874.

1000 koronát nyertek: 7708 16504 18700 19627 20358 37029 30824 39544 41555 41647 41962 43474 43932 45419 46231 48108 49354 52030 52550 53999 56590 57337 57938 59273 61726 63588 66027 67981 72087 71473 71581 75238 789986 79979 84347 90628 91482 92457 95394 98124 9949 103021 107232 109070.

500 koronát nyertek: 1519 4019 7109 7984 11073 11881 11892 16192 20876 22225 28241 33463 24022 37749 38808 39847 40397 41583 42322 42705 44617 46561 46834 48761 49047 50215 52339 57671 59381 61856 63460 65941 67087 67334 68055 69030 69460 70583 7 314 72562 73328 74459 75890 80807 82803 84344 84692 89692 89687 90838 92192 92856 94979 97432 98603 90308 93971 103182 103425 104604 105738 105810 108477

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Értéktőzsdé.

	Budapest, április 4.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamuranyi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, április 4.
Buza októberre	7.36
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.81
Zab apr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. április 4-én.

Magyar aranyjárdék 4	12.45
Magyar koronajárdék	92.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavinföldterhermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	201.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	157.—
Osztrák járadék papirban	100.35
Osztrák járadék papirban	10.35
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.—
Osztrák magyar bank részvény	15.98
Magyar hitelbankrészvény	721.—
Osztrák hitelintézet részvény	689.—
Párisi vista	95.35
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.06
Németbirodalmi márka	117.—
Londoni vista	239.90
20 márkás arany	23.40

Marha ártáblázat 1902. április 5-ről.

1 pár I-ső rendű jármos ökör 620—700 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 520—600 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 240—500 k.
1 drb fejős tehén 100—240 k. 1 drb vázó ökör 250 kgr. 150—280 k. 1 drb vázó tehén 150 k r. 120—180 k. 1 drb veres borjú 24—46 k. 1 drb

fél éves borjú 36—66 k. 1 drb egy éves borjú 44—80 k. 1 drb két éves borjú 74—160 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 112—120 k. 1 pár fél éves sertés 36—44 k. 1 pár egy éves sertés 50—80 k. 1 pár két éves sertés 86—146 k. 1 drb ígás ló 160—260 k. 1 pár ökörbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—30 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

A szerkesztőséget feloldja:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Pintér Imre búcsúfelleptével.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 198.

Béret 167 sz.

Ma vasárnap, 1903. április 5-én:

Délután 3 órakor fél helyárrakkal:

Angot asszony leánya.

Operette.

Este 7 1/2 órakor rendes helyárrakkal:

Virág Lidi.

Népszínmű.

S Z E M É L Y E K :

Révész Bálint, a falu bírja	Peterdy Sándor
Ferencz) fiai	Pintér Imre
István)	Tóth Elek
Ozvegy Gerlicziné	Benkő Jolán
Juliska leánya	H. Novák Irén
Virág Lidi	Örley Flóra
Zsizsik Dani	Bécezi Gyula
Bende Abris, harangozó	Bognár J.
Rigó Marci, kántor	Krasznay Andor
Imre, parasztleány	Perényi József
Babas cigány	Szathmáry Árpád
Egy vándor	Szarvasi Sándor
Verus, kis leány (5 éves)	Pintér Gyuszi

HELYÁRAK: Nagypány 7. emeleti és első emeleti páholy 6 frt. Másodeleleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr., Támlászék 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonaajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig. d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn, április 6-án:

A cigány.

Népszínmű.

5010 szám.
1903.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I-ső foku iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy a Sajósi Ignác Szent János-utczai zálogkölcsön üzletében a lejárt és meg nem hosszabbított, illetve ki nem váltott zálogtárgyak folyó évi április hó 8-ik napján reggel 1/9 órakor kezdődő nyilvános árverésen el fognak adatni.

Ezen árverésről az érdekelt elzálogosítók oly figyelmeztetéssel értesítettnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tétel-számai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1903. évi márczius hó 24-én.

Gerő

rendőrfőkapitány.

**A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller**

egy régi kipróbált háziszor, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József**, gyógyszerésznél **Budapesten.**

Richter F. Ad. és társa,
— csász. és kir. udvari szállítók. —
Rudolstadt.

A meddig a készlet tart!

Alkalmi vétel.

Meg nem felelő árukért a pénzt azonnal portómentesen visszaküldjük, tehát nincs kockázat. Megrendelésnél kérjük az összeg 1/3-ának előleges beküldését, a többi utánvétellel.

Az egész összeg előleges beküldése esetén bérmentve. Ha a rendelési összeg 20 koronát meghalad, uraknak egy gyönyörű nyári selyem mellényszövetet, hölgyeknek 2 és fél méter legfinomabb taffota selymet **ingyen** mellékelünk.

— Reklamációkat 10 napig fogadunk el.

	Korona
1 méter brünni férfi ruhászövet, tavaszi vagy nyári ruhához, tiszta gyapju, minden divatos szíomben	3.—
1 méter való francia kammgarn	4.10
1 méter elsőrendű valódi angol gyapju-szövet	5.80
1 darab finom selyemszövet nyári mellényhez	3.—
1 darab duplafedelű valódi ezüst remontoir horgonyóra, gyönyörű kivitelben és 5 évi írott jótállással	11.—
1 darab duplafedelű valódi tula ezüst horgony remontoir óra, 14 kövel	16.—
1 darab atlas cachemir paplan, minden szímben, finom, fehér vattával töltve, 120 cm. széles, 185 cm. hosszú	3.50
1 darab selyem atlasz paplan, 120 cm. széles, 185 cm. hosszú	7.—
1 tuczat zsebkendő, finom batiszt, színes széllel és mintázattal, ajour szegélylyel	2.40
1 tuczat legfinomabb vászon zsebkendő, 3 sor ajour szegélylyel	3.60
1 vég, 32 méter legfinomabb <i>R. Schroll-chiffon</i> , fehérneműnek alkalmas	24.—
1 vég, 14 mtr legfinomabb irlandi vászon	18.—

SANOW LEO exporteur,
BUDAPEST, IV., Zöldfa-utca 12.

Fontos az érdekelteknek tudni,
hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,
addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERŰ-VIZ.

Mint kitűnő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó. Amellett könnyen bevehető, mert íze nem émelygős, sós, hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél **KOMÁROMBAN,**
üvege 60 fillér.

Minőségileg kéretek össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel s beszerzésnél határozottan SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz kérendő.

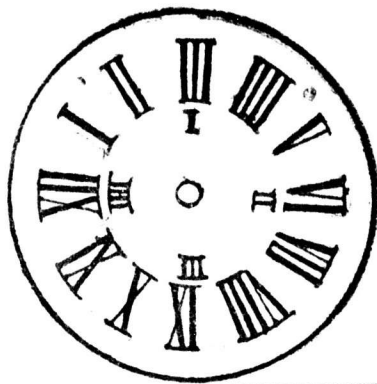
Kapható helyben minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben. 288

— **Export Amerika és Angolországba.** —

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418.

Számos kitüntetés!

Számos kitüntetés!

DADAY JÓZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utca 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,

hol több kiállításon kitüntetett szerkezetű **TORONYÓRAIM** vörös fémből készült főkerekekkel s a felhuzást könnyítő, a legzűléseztetőbb módon alkalmazható **külön mozgó orsókkal** s a súlyemelő cizinkezett vassodronykötelet tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRAIMNAK jótállás felelősség mellett felállítását is elvállalom, melyek pontos járásáért szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,
műlakatos és toronyórás.

216

ELSŐ BIZTOSÍTÓ INTÉZET
katonai szolgálat esetére

Ő cs. és kir. fensége **JÓZSEF főherceg** védnöksége alatt mint szövetkezet.

Igazgatóság:

BUDAPEST, Váci-utca 84.

Biztosítási tőke 1901. végén 42 mill. kor.
Biztosítéki alap „ „ 8 1/2 „ „

Fiúk előnyös biztosítása **katonai szolgálatuk esetére** és nagykorúságuk idejére, továbbá **nyugdíj, aggkori és özvegyi járadék**-biztosítás olcsó díjak mellett.

Nagyváradai vezérügynökség:

Képviselők az egész megyében előnyös feltételek mellett alkalmaztatnak.

Ő cs. és kir. fensége **GIZELLA főhercegnő** védnöksége alatt

férjhez menendő leányok kiházasítására alakult

GIZELLA EGYLET

(Alapított: 1869-ben)

BUDAPEST, Váci-utca 25.

Biztosított állomány 1901 végén . . . 137.35 mill. kor.
Intézet vagyona „ „ . . . 41.814 „ „

Az intézet 0—12 éves leánygyermekeket biztosít 20 éves korukra és feltételei a legmesszebb menő kedvezményeket nyújtják a biztosító feleknek.

Zöldfa-utca 19. sz., hol a biztosításra vonatkozó bármiféle felvilágosítás úgy szóbelileg, mint levél útján készséggel megadatik.

Szőlőgazdasághoz Raffia, rézgálicz, kénpor, ojtó pamut a legolcsóbb árban.

ÉRTESÍTÉS Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor-, ásványvíz, vadász- és lisztkereskedéséből

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
(Dr. Grosz-ház)

a Széchenyi szállodával szemben.
Városi és vidéki telefon 251. sz.

Igen tisztelt vevőinknek szives tudomására adjuk, hogy a néhai **Jakab Imre-féle B. Pöspöki** termestű bora t megvevettük s azokat az alább jegyzett árakban árusítjuk:

(Bakator 1870. évi 1 l. 80 kr.
Muskotály 1870. évi 1 l. 80 kr.
Körösvölgyi 1900. saját termés 1 l. 40 kr.
Rislingi 1901. évi saját termés 1 l. 36 kr.
Körösvölgyi 1902. saját termés 1 l. 30 kr.)

Vidékre és a kik a fogyasztási adóra kiegyeztek, literenkint 8 krajczárral kevesebbet fizetnek.

Nagy választék csukorka, csokoládé és húsvéti dísztojásokban. Bőjti idényre mindennemű páczolt halak és sajtneműek, húsvéti sonkák.

Helybeli megrendelések házhöz, vidéki megrendeléseket pedig a helybeli állomáshoz díjtalanul kiszállítjuk.

Tisztelettel 117

SZABÓ és HAJNAL.

Egyedüli lerakata (Olasziban) a hírneves Weigrauch Chr. és Tsától spirítusz szobupadló-lacknak kilója 1 frt.

Dr. Dreiszker vizgyógyintézete

KÖSZEGEN,

Vas megye, vasúti állomás.

Márczius 1-től nyitva.

RENDSZER:

Priesnitz és Kneipp.

Legjobb gyogyeredmények!

Gondos orvosi felügyelet!

Igen jutányos ár!

Prospektus ingyen és bérmentve! 173

Olcsó

törlesztéses kölcsönt

közvetít birtokokra, fizetésére katonatiszteknek, közhivatalnokoknak

214

Beness József, Tata.

Három magtár

azonnal kiadó a

Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank

Nagy Teleky-utcai házában. 306

Hirdetmény.

A Nagyváradi takarékpénztár, Biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Biharmegyei takarékpénztár és Gazdasági és iparbank bejegyzett nagyváradi cégek ezennel közhirre teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő tőkék után 4 %-ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 %-ot. 3. A zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 %-ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek, de betéti idejük a zárlat által megszakítottik olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó el nem telt:

a zárlat előtti időre 3 %-ot
a zárlat utáni időre 3 1/2 %-ot

A zárlat minden év június hó 30-án és december hó 31-én eszközöltetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítetnek.

A 10 % os jövedelmi adót a betevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik.

Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre nézve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-ső napjától kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyvárad 1903 február hó 14-én.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.
Biharmegyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és iparbank r. t.

158

Telefonszám 477.

Telefonszám 477.

VILLAMOS berendezések.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 3-4. sz. a., (Mezey-féle ház) első emeletén**

ÉPÍTÉSI irodát

nyitottunk. Ezen irodánk a városi hálózathoz kapcsolandó

elektromos világítási- és erő-átviteli berendezések

tervezésével és szerelésével foglalkozik, — bárkinek **díjtalanul költségvetést** készít és erre vonatkozólag készségesen mindennemű **felvilágosítást** ad. — Ugyancsak fenti helyiségben

villamos világító testek- és szellőztető készülékekből és különféle ipari **motorokból** **dús minta-raktárt** tartunk. **célokra szolgáló**

A költségvetések készítéséhez szükséges egy helyszíni felvétel, melyet szintén **díjtalanul** készítünk és ezen célra közegeinket telefon-értesítés vagy írásbeli felszólítás alapján rendelkezésre bocsátjuk.

Szakavatott, **csinos és pontos** kivitelű munkákról biztosítjuk a t. közönséget.

Ganz és Tsa építésvezetősege.

224

BECZKAY LAJOS

női és férfi divatüzlete,

NAGYVÁRADON, SZENT LÁSZLÓ-TÉR.

„A menyasszonyhoz“.

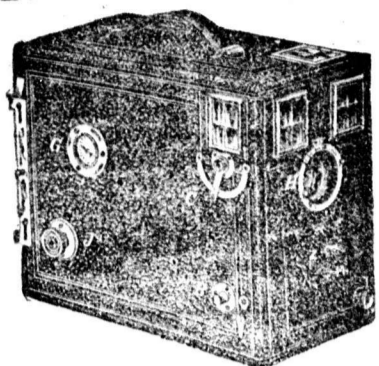
Ajánlja dusan felszerelt raktárát a legújabb

női ruhaszövetekből, jól mosó francia batisztokból, zefirekből és szintartó voalokból.

Ujdonságok! Női blousokból és Ujdonságok!
napernyőkből.

Férfi és női fehérneműekből állandó nagy választék. Kitűnő minőségű vásznak, schiffonok, függönyök, ágyneműk, paplanok és szőnyegek stb.

Szolid k. szolgálat, rendkívüli olcsó árak mellett.

Mindennemű
fényképezési kellékek és gépek

gyári árban kaphatók

WEINSTOCK FÜLÖPNÉL Nagyváradon,

Szent László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

Telefonszám 181.

Andriska Jenő

RÖVIDÁRU, NŐI- és FÉRFI

SZABÓKELLÉKEK

ÉS DIVATÁRUK RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Szent László-tér 1. szám.

➔ ➔ Ajánlja tavaszi újdonságait, u. m. ➔ ➔

Hölgyeknek: szalagok, csipkék, ruhadiszek, nap-
ernyők, művirágok, harisnyák, zseb-
kendők, övek, bőrtáskák stb.

Csipke- és tüll-gallérok és boák!!

Uraknak: Nappali- és háló-ingek, gallérok, kézelők,
nyakkendők, nyakkendőtűk és inggombok,
esőernyők, harisnyák és lábtűk, nadrág-
tartók, sweatterek, tornaingek, zsebkendők stb.

140

**Keztyű és
derékfűző (mieder)**

gyári raktár!

Szabóknak és varrónőknek árendemény.
➔ *Pontos kiszolgálás!* ➔

Szabókellékekben nagy választék!
Vidéki megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek.

Rövidáruban újdonságok és czélszerű
különlegességek.

ALAPITTATÓ : 1883 ban.

TELEFONSZÁM : 465.

Cement-, műkö-, beton- és aszfalt-ipar vállalat.

190

POLLÁK SAMU

Nagyvárad, Kert-utcza 10. sz. || Kolozsvár, Szappan-utcza 6. sz.

Allandóan készít: egyszerű cementlapot, sajtolt diszes mozaikla-
pot, csatorna-csőveket, lépcsőket, fedlapot, eső-
viz-folyókát és mindennemű **MŰKÖVET**, továbbá
SZABADALMAZOTT HORNYOLT **FEDÉLCSEREPET**, teljesen TŰZBIZTOS
szabadalmazott **gipsztáblát** válaszfalak gyors előállítására.

Elvállal jótállás mellett:

nedves lakások gyökeres szárazzá tételét, mindennemű aszfaltozást, betonozást, terazzo-munkát
művészi kivitelben.

Ajánkozik:

járdák, szökő-kutak, csatornák, diszes fal és keramit-
burkolatok, aszfaltparkezták stb. elkészítésére.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

A

Polgári Takarékpénztár

részvénytársaság

Nagyváradon.

Teljesen befizetett részvénytőke: félmillió korona.

Elfogad betéteket könyvecskére vagy folyó-számlára.

Leszámitol váltókat.

Kölcsönöket ad jelzálogi biztosíték mellett.

Előleget ad értékpapírokra, beraktározott terményre.

Vesz és elad tőzsdei árfolyammal bíró értékpapírokat.

Kölcsönöket nyújt heti visszafizetéses alapon.

180

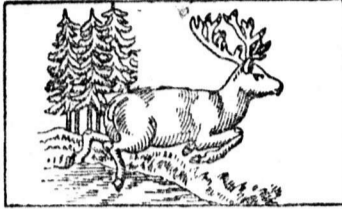
SCHICHT-szappan

109

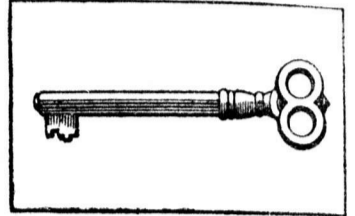
„SZARVAS“

vagy

„KULCS“

Legjobb, legkiadósabb és ezért a legolcsóbb szappan. Minden káros

hatásu vegyítéktől mentes.

☞ ☞ *Mindenütt kapható.* ☞ ☞

Vásárlásnál ügyelni kell arra, hogy minden darab szappan „Schicht“ névvel és a fentebbi védjeggyel legyen ellátva.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

teljesen újonnan átalakított és berendezett

étterme és sörcsarnoka

Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utcza sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy **újonnan átalakított és jól gondozott**

teke-pályámat

már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Este 5 órakor pedig

Flecken (szenensült) estélyt

rendezek, melyre szíves látogatást kérek.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

Jö zenéről gondoskodva van.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.

Naponta frissen csapolt **MÁRCZIUSI SÓR**, saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BOROK.

ABONNENSEK elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

☞ **Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák** ☞

étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

Egyben van szerencsém a **vidéki utazó közönség** szíves **vendég-szobáimat** *újonnan berendeztem s tisztántartására különös gondot fordítok, ugyancsak*

szállóhely

is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.

Figyelem!

Miután **sajátszüretelésű boraimból** nagy készletem van, nagyobb mennyiségben is eladok. 50 litertől kezdve házhoz szállítok és 6% engedményt nyújtok. Viszont előrusítóknak nagyobb kedvezmény.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendű műhelyeiből beszerzett **fa- és vasbutorok**, valamint **kárpitozott berendezések** nagy választékú raktára

NAGYVÁRAD,
Zöldfa-u. 34. sz.

WALLERSTEIN FERENCZ

Papp György-féle házban, a volt Erber helyiségben.

butor nagykereskedése.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stílus-rű szelárd, első minőségű anyagból. Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.

Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tűzmentes vas- és pénzszekrények kaphatók.

1091. májustól Zöldfa-utca 34. sz.

Sörház-sikátorral szemben.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.